

Pa Pilipae

Na Popodalaina na Leta

¹ Ara Paula beto i Timote, agei karu na nabulu tai Jisu Karisito.

Na leta api sa qa valaoa tadira doru tinoni tana Tamasa qai tutia i Jisu Karisito, beto tadira na tinoni kopu beto ira na tinoni vaitokai pa ekelesia pa Pilipae.

² Na vairoqu vaialona beto na bule tana Tamasa na Tamada beto na Bangara i Jisu Karisito mi kole somana tamugou.

I Paula sa vavara vaniria ira pa Pilipae

³ Ara qa paranga jongana jola lao tana qua Tamasa pana doru totošo tonai qa gigalagou sagou.

⁴ Pana doru qua vavara sa qa tetepa vanigou sagou doru. Qa tetepa taviti qera

⁵ ura podalai tugu pana rane momoe qu vasosoto kō sa kamua kopira sagou qu kole somana tokanisiu ara pana vareregena na nongoro jongana.

⁶ Ura qa vasosoto vatalea ara sa api, na Tamasa isa sa podalainia na roiti jongana tamugou sa isa kode minake beto roitinia sa na roiti jongana isa tinganai ko mina kamua na rane mule lame tai Jisu Karisito.

⁷ Qa isongogou pa buloqu ara sagou doru, ko na tuvisina tugu mana roroqu vaporeveveinagou api ara sagou. Ko bi vei pana qua tapiu pa ruma

vaipiu kopira babi pana qua nanaqenia beto na paranga vamaurunia na nongoro jongana, sa agou doru qu somana tokanisiu ara pana roiti tana Tamasa.

⁸ Na Tamasa sa gigila vatalesiuona sa ara qa ro-roqu vivitiginigou na bulo vairoquna na Karisito Jisu sagou.

⁹ Ko isa qa vavarania ara sa api: na miu vairoqu beto na miu roquna na Tamasa sa mike koroto pugele nyonyoania na gigalai pugelena beto doru roroqu tavagigaladi.

¹⁰ Ko mu boka viloto vaegoa agou sisa sa vavagua jola, ko mu lioso beto muke tajutunia kai sela pana rane mule tana Karisito.

¹¹ Totonai sa muna tei tavapugelenia tu na vuana na tuvisi- isa na vua sa lame vei ti Jisu Karisito, ko na vua mina vabangaria beto mina vatarasaea sa na Tamasa.

Na toa sosotona taqu sa na nabuluna gu na Karisito

¹² Ego qa nyoroguanigou ko mu gigilai agou, ka visa tavitiqu, sa na tapata qa gosororia ara sa qaike suqutia goto qai tokania ko qai vareregia tu sa na nongoro jongana.

¹³ Ko sa tagigila tadira doru tinoni sadere pana ruma tana kuta bangara beto tadira doru tinoni pa gugusu lani sa na ginuana qa tapiu ara sa ura ara qa nabulunia na Karisito.

¹⁴ Beto ko na motadi ira na tavitiqu qai tutia na Bangara sa qai tavaneqinia sa na tapiu taqu, ko kopira sa qai varenenia beto qaike pangongoronia sa na ovelainia na paranga tana Tamasa.

¹⁵ Sosoto, ira kaki sa qai tarae vevelania na Karisito pana uana kokono beto na vaipipiarai, goto ira kaki sa qai taraenia sa na Karisito pana nyorogua jongana.

¹⁶ Ira qai tarae pana vairoqu sa qai gigilai sa ara na Tamasa tu sa udukunisiu sa na roiti nanaqenia na sosotona na nongoro jongana.

¹⁷ Ira qai taraenia na Karisito pana uana kokono, nake uana liosona, sa qai vei ko mai vatamo vanisiu na tapata ara tonai qa korapa pa ruma vaipiu qarigu.

¹⁸ Ko na sa na jongana sa vavotua sa vei inara? Pira gu sa vei: ai tu soana veveina sa taroiti sisa, bi pana uana ikikerena babi pana tuvisina, ba na poreveveina gu sa na Karisito sa tatarae, ko isa sa qa qerania ara. Ko, e, mana qera sara,

¹⁹ ura qa gigila vatalea ara sa isa qa gosoria ara sa kode mina vua votunia na inaalo taqu ura agou qu vavara tokanisiu beto na Gagala i Jisu Karisito sa tokanisiu.

²⁰ Na qua kuta nyorogua lavata gu, sa kepore kai sa ma roitinia vei ko ma tavakeania sara. Ko kopira beto vei tugu doru totoaso sa maneke isongo matagutu paranga, ko vei ba toa lalaoqua ba vei ba mate poni sa na Karisito sa mina tavalavata pana qua toa gau.

²¹ Ura taqu na toa sa na Karisito, beto na mate sa sa pore vuana.

²² Ba vei mana toa lalaoqua pana toa tini sara, poni sa kode mina boka vua na qua roiti nabuluna na Karisito. Ko qake gigilai sa isa mana vilea.

²³ Ara qa tabako pana vaikorapaidi ira karu nyorogua aipira. Qa nyorogua vivitiginia ko ba

taloaqua pana toa tini api ko ba lao suvere tavitia na Karisito ura isa sa sa jongana jola qau.

²⁴ Ba vei mana toa mutu pana toa tini api sa kode mina poreveveina jola sa tamugou qau.

²⁵ Ko qa vasosoto vataleaquea sa api, ko qa gigilai sa kode manake taloa. Kode mana kole tugu suvere tavitigou agou doru, ko ma tokania na ijoko sae pana miu toa ko mu qeqera pana miu rarange.

²⁶ Ko tonai ma lame kamugou mule ara, poni sa na miu qeqeranisiu ara mi pugele nyonyoa votu pana miu tutina i Jisu Karisito.

²⁷ Isa sa poreveveina jola sa mu toania na uana sa doro garo pana nongoro jongana tana Karisito. Ko vei ba lame dogorogou ba bake suvere tavitigou goto ba nongoronigou, ba mana gigilai ara sa agou qu turu vamauru pana kai gagala beto pana kai nyorogua qu mekarai vaisori vamauru pana vinasosotona na nongoro jongana,

²⁸ beto ma nongoronigou sa quke matagutu ukuniria sira qai kanagou. Api sa na vinagigila sa mai tapipiara sira goto agou sa kode muna taalo, ko na Tamasa tu mina vagore votua sapi.

²⁹ Ura agou tu sa tei vanigou tu na Tamasa sa na vaivana nabuluna na Karisito, ko nake mekana vei ko muna vasosotoa gu sisa goto muna somana gosoro talenia tugu vei na vitigi sisa.

³⁰ Qu korapa gosororia agou sa ira tugu na tapata perangana qu batiria qa tomeria ara beto ko kopira qu nongoroniria mutugu qa gosororia ara.

2

Na Karisito na Bangara

¹ Ko na tutina na Karisito sa vaiovulu, na vairoqu tana sa vamanotogou, na Gagala Tabuna sa vavaburogou, beto qu isongia sa na vairoqu pa bulo beto na roroqu nyorogua vaitokai.

² Ko sa vei sa kopira mu mekarai pana roroqu jongana, mu isongia kai vairoqu, mu mekarai pana nyorogua tuvisina beto mu kame pana ro-rove, ko mu vaokotia sa na qeqera taqu.

³ Muke roitinia kai sa pa uana muino babi pana uana vavalavatai goboro, goto pana soana viketai sa ira tu na goto tinoni sa mu roroqu vaporeveveina jolanigou mekamiu.

⁴ Nake miu nyorogua gu mekamiu sa mu kole doro kopunia, goto na nyorogua tadira na goto tinoni tugu vei.

⁵ Isa mu isongia pana miu roroqu agou sa na uana api isa sa tei isongia tu na Karisito i Jisu.

⁶ Isa sa isongia na tinamasa tana Tamasa,
ba sake doro seinia ko bi aru tamania isa
sa na mekarai kame tavitia na Tamasa.

⁷ Goto sa vakokoba mulenia mekana,
ko sa tekua isa sa na uana ninabulu tana
nabulu.

Ko sa peluku vei na tinoni,
ko sa tabata vei tugu na tinoni sisa.

⁸ Sa vaikete mulenia mekana sisa
ko sa tuti viketai kamua na mate-
e, isa na mate vaivakeana pa korosi!

⁹ Ko sa vei isa na Tamasa sa ovulu saenia pa nulu
vavagalo sisa,
beto sa vania na isongo sa ululu jolaniria doru
isongo.

¹⁰ Ko pana valavatana na isongona i Jisu,
sa mai kokopo gore todongo vatarasae

sa ira doru pa noka, ira pa kasia gusu,
beto ira pa kauruna na kasia gusu,
¹¹ beto ira doru mai ule votunia
sa na Bangara si Jisu Karisito marigu.
Ko mina tavatarasae sa na Tamasa na Tamada.

Mu tolanga vei na seru pana kasia gusu

¹² Ko sa vei sa, ka visa qua baere jonga, agou sa doru totoo qu vatabe, nake kilu mekana gu tonai qa suvere ara goto kopira tugu vei totonai qake korapa suvere tavitigou ara, ko mu roiti votunia na mui inaalo pana mui vaiketai beto pana matagutu.

¹³ Ura na Tamasa tu sa isa sa korapa roiti tamugou ko mu nyoroguania beto mu boka roitinia na ona nyorogua jongana.

¹⁴ Doru mui roiti mu roitiniria sa muke vatavinitiria na ququmi beto na vaitoke,

¹⁵ ko muke tajutunia kai sela beto mu suvere lioso vei na koburu liosodi tana Tamasa. Ira na sasae tinoni api qai tuturu duduvili beto qai lulasae, ko tadira na tinoni aipira sa agou mu tolanga vei na seru pana kasia gusu.

¹⁶ Mu aru alakania na paranga toana. Ko muna vei agou sa, ara mina koleona na qua ginugua ko mana kemaranigou sagou tonai mina mule lame na Karisito. Ura kode mina tabata votu tonai sa ara qake abutu vanyata beto qake pavu tale goboro.

¹⁷ Ba nake savana ara vei mana tavuva vei na kolo vavakukuvuna pana vavavakukuvuna beto pana roiti nabulu isa sa vuania na rarange tamugou, ba ara qa qera beto mana mekarai qera tavitigou sagou doru.

¹⁸ Ko agou ba mu qeqera, beto mu mekarai qera tavitisiu ara.

I Timote beto i Epaporoditasi

¹⁹ Ego pana qua rorove neqina tana Bangara i Jisu sa kode manake ruavo garunu laonia ara tamugou si Timote, ko ara ba mana tavamanoto tonai mana gigilai tana na veveimiu agou.

²⁰ Ura kepore mule sa kai goto tinoni bi isongia na bulo vairoqu vei qa isongia ara goto i Timote gu beto isa ba sa kole tugu roroqu takulanganigou sagou.

²¹ Ira doru tinoni qai suvere tavitisiu ara sa qai korapa nyaqo tutia na dia jujuno mekadi gu, nake jujuno tai Jisu Karisito.

²² Goto na uana tarangena ti Timote sa qu gigila vataleamiu sisa, ura isa sa vei na koburu sa veinisiu na tamana sara ko sa nabulu tavitisiu pana vareregena na nongoro jongana.

²³ Ko isa sa qa rove vatalea kode mana garunu laonia pa liguna mana doro vataleria mai ai mai toga vei sira na sakasava qa korapa gosororia ara.

²⁴ Ba qa vasosotoa ara na Bangara sa ara mekaqu tugu manake ruavo lao kamugou sagou.

²⁵ Ba qa rove vaporeveveinai sa ma garunu laonia mai ara tamugou si Epaporoditasi, na tavitida, na nabulu sa mekarai roiti tavitisiu ara beto sa varene tavitisiu, goto pana kalena tamugou sa na tinoni tagarununa sisa ko sa tokanisiu ara tonai sa ivulunisiu doru kai sa.

²⁶ Isa sa kukuli vivitiginigou sagou doru beto sa takulanga tugu vei ura sa gigilai sa agou ba qu tei nongoronia tu sa sa mo pa visa pira.

²⁷ Ura sa vaia mai na mo ko tata sosoto tugu bi gojo sisa. Ba na Tamasa sa roroqu tokania sisa, beto ko nake isa gu mekana sa roroqua goto ara tugu vei, ura kita mai vaitakoi tugu lalaodia sa na takulanga taqu sau.

²⁸ Ko sa vei isa sa qa ngangali garunu laonia ara sa isa, ko agou mu qera mule tonai mu batia isa beto ko ara ba mi ivulunisiu na takulanga qau.

²⁹ Ko mu vakamu vatalea pana qeqera tana Bangara sisa beto ira na tinoni veveidi pira sa mu pangaganiria,

³⁰ ura pana laena na roiti tana Karisito sa sa tata gosoria isa na mate beto zake pavu roqu mulenia isa sa na ona toa mekana, ko sa vaokoto vanisiu tu isa sa na vaitokai quke boka vanisiu agou.

3

Na tuvisi taqe tekua tonai taqe rangea na Karisito

¹ Na qua paranga bebetona sa, ka visa tavitiqu, mu qeqera pana miu kole kame tana Bangara. Na ginuana qa kai kuti liguria mule sira na sakasava qu tei gigilariamiu tu agou, sa nake vei ko qa udapelu gu qa vei sa goto isa tugu sa na vaturu vamaurumiu agou sisa.

² Mu balauniria sira na sie nganganguludi pori! Mu balauniria sira na tinoni roiti ikikeredi! Mu balauniria sira qai lida papale na vuliti tini!

³ Ura gita tu sa na tinoni tapobeda sosoto, gita taqe nabulu vatarasae pana Gagala tana Tamasa, taqe kekemaranian na Karisito Jisu beto nake sakasava qai taroitani pana peguruna na tini taqe vatogasanian sa na oda totoravusu.

⁴ Ara ba pada boka totoravusuria gu vei sira na sakasava qa roitiniria pana toa tini. Vei kai goto tinoni bi rovea sa mina boka totoravusuria sira na roiti pana toa tini biu, poni sa ara sa pada ko mana boka vavaqata vajolaqua sosoto.

⁵ Ara qa tapobe na vesu ranequ, na podoqu tadira na puku tinoni Izireli, na lame veiqu pana bubutu tai Benijimani, beto na podo Hiburu tadira na Hiburu sara. Pana kalena na kopuna na Vavanau, ara sa kai Parese.

⁶ Pana kalena na ngangalinia na Tamasa, ara sa qa komiti vivikeria na ekelesia. Pana kalena na tuvisi isa sa koko vei pana tuti pulisina na Vavanau, ara sa qa liaburu sosoto.

⁷ Ba ira doru sakasava qai poreveveina jola taqu perangana, sa ira tugu pira sa kopira qa anye veiniria na ikika ura qa batia na Karisito.

⁸ Ba nake isa gu mekana sa! Kopira sa doru sakasava sa qa anye veiniria na ikika tonai qa doro vaitotonia na poreveveina jola na gigilaina na Karisito Jisu na qua Bangara. Na laena i Jisu sa qa vaikikaria ara sa doru sakasa ko qa doro veiniria na gagale paji nyabo vuvusu, ko qa isisongonia sa na Karisito,

⁹ beto isa sa isongosiu ara. Ko kopira nake qua tuvisi mekaqu, isa sa koko vei pana Vavanau, sa qa isongia, goto isa tu na tuvisi sa koko vei pana rangena na Karisito, isa na tuvisi tana Tamasa sa lame vei pana rrange.

¹⁰ Ko isa gu qa nyorogua gigilai ara sa na Karisito beto na neqina na ona turumule qau beto na somana gosorodi na vitigi tana, ko mana bei vei isa pana mate tana,

¹¹ ko, ai bi soana vevei sisa, sa ara ba mana tavaturu mule tugu pana mate qau.

Abutu lao pana Vinabebetona

¹² Nake vei ko ara qa tei tekua tu babi qa tei vaokotoria tu sa. Goto ara sa qa korapa abutu nono lao gu ko ma aru tamania qau sa isa sa tei aru tamananisiu na Karisito Jisu.

¹³ Ka visa tavitiqu, ara mekaqu qake rove veinisiu qa tei aru tamania tu sa na pinia isa. Goto isa qa roitinia ara sa, ira na sakasava pa liguqu sa qa muma paleniria ko qa kaqama laoria sira tu sakasava pa moequ.

¹⁴ Ko na vinabebetona sa qa abutu nono laoa ko ma aru tamania sa na pinia isa qau, ko na pinia isa sa na kuku tana Tamasa sae vei pa nulu ura qa rangea i Jisu Karisito.

¹⁵ Ko gita doru taqe matua sa ta toania na uana vei api. Ba vei kaki agou bi goto na dia uana, sa na Tamasa tu kode mina vakabere vanigou.

¹⁶ Ba padana vei taqe tei teku vatogai tu, sa ta mekarai rerege gu pana kai soana.

Na oda gusu pa noka

¹⁷ Ka visa tavitiqu, mu mekarai doro tutisiu ara. Beto mu dogororia sira qai rerege vei isa qe vabatinigou agei.

¹⁸ Qa tei pojanigou tu na totoaso qai jola pori sapi, ko kopira qa pojanigou mule taviti oni mataqu sapi: koledia sira na tinoni qai kanai sa na nongorona na korosi tana Karisito.

¹⁹ Ira na tinoni ira sa na dia vinabebetona sa mai tapipiara gu, na dia tamasa sa na nyorogua gu tana iapadi, beto qai vaqatania sa isa vei bai boka

keania. Na dia roroqu sa pugelia na nyorogua ikikeredi tana kasia gusu.

²⁰ Goto gita na oda gugusu susuverena sa pa noka tu, ko tage korapa vera kukulinia gita sa na oda inaalo, na Bangara i Jisu Karisito, mina koko vei ketakoi.

²¹ Isa sa mina beia na oda tini munyalana ko mina beinia na tini kikilangana tana. Isa mina roitinia sa na roiti api pana ona neqi mina aru vaikamuniria doru sakasava pana kauruna nona neqi mekana.

4

Na paranga vaivaneqi

¹ Ko sa vei sa, ka visa tavitiqu, agou sa na baere jonga taqu beto qa manoga kukulinigou ara. Agou sa na qera beto na tarapae vinasari pinia taqu, ko mu turu paragasa tana Bangara sagou, ka visa baere jonga.

² Qa tepa vivitigia ara si Iudia beto qa tepa vivitigia ara si Sunituke ko ira karu rereko aipira sa mai mekarai pana dia roroqu beto na dia susuvere tutina na Bangara.

³ E, ko ara qa tepaigo tugu vei sao, na tinoni qu vaitokai vatelania na pogoso mamata, ko mu tokaniria sira karu rereko pira ko mai vaivamoso. Ira karu rereko aipira sa qai mekarai roiti viviva tavitisiu ara pana vareregena na nongoro jongana, beto vei tugu i Kelemeniti beto ira doru qai mekarai roiti tavitisiu ara, ira na isongodi sa takuti pana buka sa kolea na isongodi ira qai isongia na toa.

⁴ Mu qeqera doru totozo pana miu somana tana Bangara. Ma kai pojai mule: mu qeqera!

⁵ Mu vadogoroniria ira na doru tinoni na miu vajongana lao tana goto tinoni. Na Bangara sa tata lame.

⁶ Muke takulanga goboronia kai sa, goto na veveina doru kai sa sa mu vanongoronia na Tamasa sira na miu nyorogua pana miu vavara beto pana miu tetepa sa tavitia na paranga jongana.

⁷ Ko na bule tana Tamasa, na bule sa ululu jolaniria doru gigalai, mina vasare vamanotia na bulomiu beto na roqumiu pana tutina i Jisu Karisito.

⁸ Na vinaokotona, ka visa tavitiqu, aipira sira na uana tavagigala jongadi beto qai tatavaragua, ko ira sa mu vakoleria pa roqumiu: isa sa sosoto, isa sa tapangaga, isa sa tuvisi, isa sa lioso, isa sa bata jonga, beto isa qai rove vajongai ira na tinoni.

⁹ Beto ko ira na sakasava qu gigalainiria, qu tekuniria, qu nongoroniria, beto qu batiniria taqu, sa mu roitiniria. Ko na Tamasa bule mina vavaburogou sagou.

I Paula sa paranga jonganania na vaivana

¹⁰ Ara qa qeqera vivitiginia pana qua kole kame tana Bangara sa agou kopira tu na miu roroqu lame taqu sa tutugu ligu mule. Sosoto, qu kole roroqusiu tugu agou sara, ba quke boka batia kai lolomo jongana ko bu vabatinisiu.

¹¹ Kita mu rorovea sa vaivasevi gu sa soni paranga vei inara kita mugunisiu, ura ara qa tei siranania tu sa bi ai bi jongana vei babi ikerena

vei sa na susuvere ba ara sa qake nyoguania mule kai sa.

¹² Qa gigilaiqua tugu ara sa ai sa vevei tonai sa qasa vaivasevi na tinoni, beto qa gigilaiqua tugu ara sa ai sa vevei tonai sa isongo vapugele nyonyoa na tinoni. Ara qa tei tomea tu ko qa sirana vatalenia sa bi ai susuvere veveveina, bi na totošo pote babi na totošo burana, bi na totošo pugele nyonyoa babi na totošo ivulu vaivasevi.

¹³ Pana neqi tana isa sa vanisiu na neqi sa ara qa boka taleria gu sa doru kai sa.

¹⁴ Ba na roiti jongana sa qu roitinia agou ko qu somana tokanisiu pana qua totošo tapata.

¹⁵ Ko agou pa Pilipae mekamiu ba qu gigila vataleamiu sa pa popodalaina totonai sa koni tatarae tamugou na nongoro jongana tonai qa taloa pa Masidonia sara, sa kepore kai ekelesia bi somana tavitisiu ara pana iana beto na tekuna na vaivana, goto agou gu.

¹⁶ Ura tonai tu qa suvere pa Tesalonika ara ba agou nake kai totošo sa qu garunu lamenia sa na miu vaitokai tonai sa keporensisiu ara.

¹⁷ Nake vei ko qa korapa nyaqoa ko mu iasiu agou qau sa, goto ara qa korapa nyaqoa sa na vuana isa mi taanye tamo lao tadira na miu roiti jongadi qu roitiniria.

¹⁸ Ko ara qa tei tekuria tu doru kai sa ko kopira qa pugele nyonyoa! Qa tei teku vakarovoria tu pana tai Epaporoditasi ara sa na vaivana qu valame vanisiu agou. Ko kopira sa pugele nyonyo-siu na vaivanva. Na vaivana aipira sa qai vei na vaivana umumanga jongadi, na vavakukuvu qai garo beto qai vaqera vivitigia na Tamasa.

¹⁹ Ko ira doru kai sa qu ivuluniria sa na qua Tamasa mi vapugelenigou na ona isisongo lavata sa kole tana Karisito Jisu.

²⁰ Na Tamasa na Tamada mi tavalavata beto mi tavatarasae ko mi kamua na kamua. Agua.

Na Paranga Vinaokotona

²¹ Mu pojaniria na qua roroqu ira doru tinoni tana Tamasa qai tutia i Jisu Karisito ketakoi. Ira na turaqu qai tutia na Karisito qai korapa suvere tavitisiu ara aipira qai garunu laonia na dia roroqu tamugou.

²² Ira doru tinoni tana Tamasa lani sa qai garunu laonia na dia roroqu, vei tugu ira qai roiti pana ruma tai Siza na kuta bangara.

²³ Na vairoqu vaialona tana Bangara i Jisu Karisito mi somana tamugou.

Luqa Full Bible

The Holy Bible in the Lungga language of the Solomon Islands

copyright © 2024 The Seed Company and Islands Bible Ministries

Language: Luqa (Lungga)

Contributor: Islands Bible Ministries

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 May 2025 from source files dated 10 May 2025

5d1e81f5-a5ad-515f-b060-b232902280e1